

інтерактивним інструментам. Microsoft Teams є найбільш економічно вигідним та функціональним рішенням для великих ЗВО, що використовують екосистему Microsoft 365. Google Meet забезпечує найнижчий поріг входу, що критично для студентів із обмеженими технічними можливостями. Перспективи подальшого розвитку полягають у глибшій інтеграції штучного інтелекту, який автоматизуватиме рутинні завдання викладача (транскрибування, створення нотаток зустрічей), дозволяючи зосередитися на безпосередній педагогічній взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Faustmann G. et al. Which factors make digital learning platforms successful? INTED2019 Proceedings. 2019. P. 6777–6786.
2. Our Timeline to Zoom. Utah State University. 2024. URL: <https://www.usu.edu/tlt/zoom/timeline>
3. Dey M. Zoom vs Google Meet Statistics (2025). ElectroIQ. 2025. URL: <https://electroiQ.com/stats/zoom-vs-google-meet-statistics/>
4. Lee R.A. Zoom vs Microsoft Teams Statistics 2025. SQ Magazine. 2025. URL: <https://sqmagazine.co.uk/zoom-vs-microsoft-teams-statistics/>
5. Варнавська І., Чепок Р. Цифрові платформи професійної освіти: дистанційна форма в умовах повномасштабної агресії 2022–2024 років. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12. № 5. С. 12–18.

Богданна ТУРКО
(Львів)

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ З ООП В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими як реформуванням освітньої галузі, так і впливом воєнного стану. Особливої актуальності набуває проблема організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами (ООП), оскільки саме ця категорія здобувачів освіти є найбільш уразливою до кризових соціальних змін. Інклюзивна освіта, відповідно до

міжнародних і національних нормативно-правових документів, ґрунтується на принципах рівності, доступності та врахування індивідуальних освітніх потреб кожної дитини [1; 2].

Умови воєнного стану суттєво ускладнюють реалізацію інклюзивного навчання, зумовлюючи появу нових викликів: порушення стабільності освітнього процесу, вимушене переміщення учнів і педагогів, психоемоційні травми, обмежений доступ до ресурсів та необхідність переходу до дистанційних або змішаних форм навчання. У таких умовах організація освітнього процесу для учнів з ООП потребує модернізації підходів, форм і методів навчання, а також посилення психолого-педагогічного супроводу [3].

У науково-педагогічних дослідженнях інклюзивне навчання розглядається як складна педагогічна система, що забезпечує включення дітей з ООП у загальноосвітній простір через адаптацію змісту, методів і організаційних форм навчання [4]. У контексті воєнного стану ця система набуває додаткового виміру, пов'язаного з необхідністю гарантування психологічної безпеки, підтримки емоційної стабільності та збереження освітніх результатів.

Ключовими викликами організації інклюзивного навчання в умовах воєнного стану є:

- психоемоційне навантаження учнів і педагогів, що впливає на здатність до навчання та взаємодії;
- переривчастість освітнього процесу (повітряні тривоги, дистанційне навчання, зміна місця проживання);
- обмежений доступ до корекційно-розвиткових послуг, які є необхідними для дітей з ООП;
- недостатня готовність педагогів до роботи в кризових умовах;
- цифрова нерівність, що ускладнює участь учнів у дистанційному навчанні [5; 6].

В умовах зазначених викликів особливого значення набуває організація інклюзивного навчання на засадах гнучкості, адаптивності й індивідуалізації. Це передбачає використання різних форм організації освітнього процесу, поєднання очного, дистанційного та змішаного навчання, а також застосування диференційованого підходу до навчання учнів з ООП.

Важливим аспектом є адаптація освітнього середовища, що включає не лише фізичну доступність, але й створення психологічно безпечного простору. У цьому контексті педагог виступає як

транслятором знань, так і ключовою фігурою підтримки, яка забезпечує емоційну стабільність і сприяє соціалізації учнів [3].

Суттєву роль у забезпеченні ефективності інклюзивного навчання відіграє діяльність команди психолого-педагогічного супроводу. В умовах воєнного стану зростає значення міжпрофесійної взаємодії, яка включає співпрацю вчителя, асистента вчителя, практичного психолога, логопеда, соціального педагога та батьків. Така взаємодія сприяє комплексному розв'язанню освітніх і корекційно-розвиткових завдань [2].

Одним із ключових напрямів модернізації інклюзивного навчання є впровадження цифрових технологій. Використання онлайн-платформ, інтерактивних ресурсів, візуальних засобів навчання дозволяє забезпечити доступність освітнього процесу для учнів з різними освітніми потребами. Водночас це вимагає від педагогів розвитку цифрової компетентності та вміння адаптувати навчальний контент до можливостей учнів [6].

Особливого значення набуває психолого-педагогічна підтримка учнів з ООП. В умовах війни багато дітей переживають травматичні події, що впливає на їхній емоційний стан, поведінку та здатність до навчання. Тому освітній процес має включати елементи психологічної підтримки, формування навичок емоційної саморегуляції та створення умов для відновлення внутрішніх ресурсів дитини.

Перспективи розвитку інклюзивного навчання в умовах воєнного стану пов'язані з удосконаленням організаційних і методичних підходів, зокрема:

- розвитком адаптивних освітніх моделей;
- посиленням ролі індивідуальної освітньої траєкторії;
- впровадженням інноваційних педагогічних технологій;
- підвищенням кваліфікації педагогів у сфері інклюзивної освіти;
- розширенням доступу до психолого-педагогічної підтримки;
- розвитком партнерства між школою, сім'єю та громадою [4; 5].

Важливим напрямом є також формування інклюзивної культури закладу освіти, що передбачає створення атмосфери прийняття, поваги та підтримки кожного учня. Це сприяє не лише успішній соціалізації дітей з ООП, але й формуванню толерантного суспільства.

Як підсумок: організація інклюзивного навчання в умовах воєнного стану є складним і багатовимірним процесом, що потребує системного підходу та координації зусиль усіх учасників освітнього процесу. Незважаючи на наявні виклики, сучасні умови відкривають нові можливості для модернізації освіти, впровадження інноваційних підходів і підвищення якості освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами.

Отже, ефективна організація інклюзивного навчання в умовах воєнного стану можлива за умови забезпечення адаптивності освітнього процесу, розвитку професійної компетентності педагогів, посилення психолого-педагогічного супроводу та створення безпечного освітнього середовища. Це сприятиме не лише подоланню освітніх втрат, але й забезпеченню повноцінного розвитку та соціалізації учнів з ООП у складних суспільних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (ратифікована Україною 16.12.2009). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
3. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
4. Синьов В.М., Пошетун О.І. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник. Київ: А.С.К., 2011. 240 с.
5. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 264 с.
6. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо організації навчання в умовах воєнного стану. Київ, 2022. URL: <https://mon.gov.ua>